

עין משפט
נר מצוה

בב א מיי פייג מהל' נדרים הל' כג ופי' מהל' מירות הלכה יד טוש"ע י"ד סימן רג סעי' י:

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לז' במדבר ו ב

מוסף רש"י

שלא מעל אדם בעולתו. שלא היה שותם בין הקדשה לשחיטה שיצאו זה לידי מעילה (פסחים טו). תלתימים. לשון תלמים (שח"ש ה יא). בבבואה. דמות קלסתר פנים (קדושין ט). ופחו עלי יצור. ומחר עלי יצרי והנחיל לידי הכהור (נדר ד).

תוספות

והא קתני כנדרתם. ומה

דמתני' תיקשי ליה דקתני כנדתם והדר קתני נדר וי"ל דאין הי"י ולשניא נחא הכל: כהלל הוקן שבביאין בעזרה. וא"ת אכתי היכי קרי ליה נדנת כשרים הא ליכא שחיטתא כ"א כהלל כשהנדמה בעזרה ומתני' משמע בכל ענין ועוד דהא מינת נדרי קרבן אכל נדרי דקום כגון שאסרי ככר עליו התם לא שייך טעם זה ואומר הרי"ר אליעזר כיון דכשרים מתנדבים בשום דבר בעזרה גם חוץ לעזרה נמי תפוס כשרים הנדבה בלשון זה ואף על גב דכשרים לא מתנדבים כה"ג אכל נדרי כשרים לא היו כלל בשום דבר אף כשהיא בעזרה נמי איכא חששא שמא תמות ויהא חייב באחריות ואמי לידי תקלה דכל תאחר הלכך כנדרי כשרים לא אמר כלום: בשחן תוהוין נודרין. תוהין לשון ותהא על הראשונות כלומר כשהן תוהין צעוותיהם ודואגין מן היסורין נודרין להגין מן היסורין וכשרבים עליהם ימי טומאה מתחרטין:

מ:

רן

כי קאמר ר"מ נזדר נדצה לא קאמר. דקרא לא איירי אלא בנדרים ולא בנדצה: והקטני כנדזוסם נדר בנזיר ובקרבן. דאלמא שהכשרים נודרים והיכי מצינא לאוקמי כר"מ: ומסרלינן פני נדב ופירשו רבותי דהך קושיא בדין הוא דהוה מצי לאקשווי לה אגופא דמתני' דהא מתני' משמע שאין הכשרים נודרין מדקתני כנדרי כשרים לא אמר כלום ובתר הכי קתני נדר אלא דמעיקרא דייק מתני' גופא דמפליג בין נדר לנדצה מני ובתר דאוקי לה כר"מ דייקין היכי קתני נדר. ואינו נראה לי אלא ה"ק בשלמא אי לא מוקמינן לה כר' מאיר מצינן לפירשי דנדר של כשרים מתוך שהוא בראון גמור וכשר הדבר לעשות כן נדצה מקרי ואע"ג דאי אמרינן הכי לא שמעינן ליה לתנא דמפליג בין נדר לנדצה ולעיל אמרי' בפשיטות מאן תנא דשני ליה בין נדר לנדצה לעיל אמרינן הכי משום דקושטא דמילתא היא אכל הש"ס גופיה דחי לה לאידך גיסא ולומר דלאו רבי מאיר היא ולא שני לן בין נדר לנדצה ומתראא מתני' שפיר אלא אי אמרת רבי מאיר היא היכי מיקרי נדר דקרבן נדצה והרי כיון שאין הנדר ראוי לכשרים אי אפשר שיקרא נדצה: **נדצה נמי דלמא אחי זה לידי תקלה**. דאע"ג דאמר הרי זו דלמא פשע ומאחר להציא יותר משלש רגלים: **כהלל הוקן**. אס אמר על כהמה המונחת בעזרה כנדתם כשרים נדר בקרבן שהרי כשרים מציאין בהמתן לעזרה^[א] ומקדישין אותה כדרך שהיה נוהג הלל הוקן: **מציאה חולין לעזרה**. לאו בעזרה ממש שאסור להציא חולין לעזרה אלא צפתח העזרה: **נדצה דנוזירוס מאי איכא למימר**. כלומר היאך כשרים מתנדבין מזירות והא אית להו למיחש דלמא אמו לידי תקלה: **ה"ג כשמעון הצדיק ולא גרסי' סבר לה**. והכי פירושא דכל שנדר מתוך עניין זה כל כך כוונתו ראויה דליכא למיחש לצא לידי תקלה: **אשם נזיר טמא**. שהתחיל למנות ונטמא

במת שקומר מנינו ומציא קרבן ומונה כתחלה: **ופחו יצרי עלי**. מיהר מל' פחו כמיסד^[ב] ובקש לטרדני מן העולם לילך אחרי מראה עיני: **נזיר להזיר לה'**. שזירתו לשם שמים: **משום דאחי על חטא**. שנטמא: **כשהן סוהין נוזרין**. כשהן מתחרטין על מעשיהן הרעים: **ורבין עליהם ימי נוזירות**. שמתחלה לא נתכוונו אלא לשלשים יום: **מציאין חולין לעזרה**. לאו דוקא שכל זמן שלא התירן חכם מזירותן קיימת וקרבנותיהן חוצה עליהן אלא כעין חולין קאמר שמתוך שאין כוונתן ראויה אף קרבנותיהן אינן ראוין. אכל כהך גצרא שזא מן הדרום ליכא למיחש להכי שכיון שהיתה כוונתו כל כך ראויה צתחלה אכן סהדי שלא נתחרט: **תני**

כל כנויי פרק ראשון נדרים

כי קאמר ר"מ^[א] **נזדר**. אסור בלשון נדרים דוקא קאמר: **אכל בנדצה לא אמר**. והיינו מתני' דקתני כנדתם דכשרין נדרי בלשון נדצה: **והא קתני כנדזוסם נדר כו'**. דמשמע דבלשון נדר קאמר: **דלמא אחי זה לידי תקלה**. דכי אמר בל' נדר הרי עלי קרבן אחי זה לידי תקלה דעבר משום כל תאחר: **נדצה נמי'**. כי אמר הרי זו קרבן אחי זה לידי תקלה לידי גזיה ועבודה א| אכל בבל תאחר לא דכל היכא דאיתא בי גוא דרחמנא איתא: **וכהלל**. מתני' דקתני נדצה מותר כגון דעביד כהלל דמקדישה בעזרה דתו לא אחי זה לידי מעילה: **נדצה דנוזירוס מאי איכא למימר**. היכי עביד דלא לימי לידי תקלה דקתני נדב בנזיר דמותר דכשרים מתנדבים בנזירות: **סבר לה כשמעון הצדיק**. דמזיר לשם שמים כאותו שזא לפני שמעון הצדיק: **לא אכלאי אשם נזיר טמא**. דנזיר שמיטמא מציא אשם ואח"כ מונה ימי מזירות אחר ומאותו אשם לא אכל. וטעמא מפרש לקמן: **זא לפני אדם אחד**. שזא להקריב קרבן מזירותו ולגלגל שערו: **ופחו יצרי עלי**. מתוך שראיתי צמים לזרתי כל כך נאה נתגבר עלי יצרי ובקש להציאני לידי מעשים רעים לטורדני מן העולם: **אמרתי לו**. כך אמר בעצמו: **עליך הכתוב אומר איש כי יפלא כו'**. דהיינו לה' לשם שמים: **דאחי על חטא**. שטימא עצמו וכיון דאחי על חטא הוא א"כ לא צעי למיכל שום קרבן חטאת. אלא היינו טעמא דלא אכל אשם נזיר טמא: **כשהן סוהין**. מתפחדים כמו ופחדת לילה ויומם (דברים כח) ומתרגמינן ותהיה. כשהן כועסין נודרין שאינן נודרים לשם שמים אלא לשם כעס מנוזרין עצמן: **וכשהן מטמאין**. דאחא טומאה וסתרי להנהו יומי דנזירות וצטו למימני יומי מזירות אחר וריצה עליהן ימי טומאה דשמא מיטמא פעם אחרת וצעי למיסתר כל הני יומי דנזירות ומתחרטין בעצמן שנדרו וכיון דמתחרטין לא היו מזירות

לש"ש ונמצאו מציאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דודאי לש"ש הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור**. דדלמא מתחרט על מזירותו ונמצא מציא חולין לעזרה: **בנזיר טהור**. ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בנזירות להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד צו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

לש"ש ונמצאו מציאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דודאי לש"ש הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור**. דדלמא מתחרט על מזירותו ונמצא מציא חולין לעזרה: **בנזיר טהור**. ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בנזירות להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד צו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

דנזירין אינו נעקר בחרטה אלא על ידי התרת חכם אלא כעין חולין בעזרה והי"ה נמי דלא הוה אכל קרבנותיו שהציא אחר שמה מזירות טהרה דכיון שנתחרט בטומאתו הוי כאילו נעקר נדרו ואף קרבנות סוף מזירות הם כחולין בעזרה אלא נקט אשם דפסיקא ליה לפי שאין מזיר טהור מציא אשם אלא זה שהיה גדיק גמור הוה קיס ליה ביה שלא נתחרט בהארץ ימי טומאתו: תני גרוב. ואע"ג דבקרא כמיב מדור נדצה נמי קרי מדור דלאו אורחיה דקרא למימר תמיד:

רש"י

מסורת הש"ס

א [פסחים טו:]. **ב** מזיר **ד**: [תוספתא שם פ"ד]. **ג** [מנחות קו:]. **ד** [בראשית מט].

הגהות הב"ח

א [רש"י ד"ה כי קאמר ר' מאיר אסור בנדר בלשון:

הגהות מהר"ב
רגשבורג

א [רש"י ד"ה נדצה נמי וכו'] אכל בבל תאחר לא וכו' צבזבוא קמיתא לה דריש דף ד איתא להדיא דלף בנדצה עובר בבל תאחז. וכבר הרגישו בזה בשו"ת פנים מאירות ח"א סי' נט. ובשבות יעקב ח"ב סי' נ. יעוש"ה מה שכתרו:

פירוש הרא"ש

כי קאמר ר"מ בנדר בנדרה לא קאמר. ולהכי תנא נדר לאפוקי נדצה: ופריך היכי משמע לה דמשום דתנא נדר זא למעוטי נדצה והא קתני כנדתם נדר בנזיר ובקרבן והאי נדר ע"כ נדצה הוה משום דכשרים אינם נודרין: ובשני רמי גרב. ודיך התנא לטעות בין נדר לנדצה אכל לעולם לא קרי לנדר נדצה: מ"ש נדר דלא דלמא אחי זה לידי תקלת כל תאחר נדצה נמי דלמא אחי לידי תקלה למעול זה: כהלל הוקן. ראויה מפרשים שפירשו וכיון דמשכחת לה נדצה בכשרים כי אמר כנדתם ננדתם כשרים תלינן ולי נראה כיון דכשרים אינם מתנדבים אט און כהנמה עומדת בעזרה כי אמר כנדתם כשרים לא אמר כלום אלא כשהנמה עומדת בעזרה: שאגבילך לשפירם. שאקבל עלי מזירות ותהיה תגלחתו לשם שמים: עליך אביר דאתי על חטא. ונצלי הוא לאדם חשוב לאטול דבר שקרב על חטא: בל אשמות נמי. וכ"ש חטאות אלא משום דאיירי באשם נקט אשמות: בשחן תוהוין. נהלינן על פורענותם ומולין אותם צעוותיהם ומהרהרין משוכה בלגם ועודרין: ונמצאו מביאין חולין בעזרה. לאו דוקא חולין בעזרה דהמזר ג"כ

הוי כאילו נעקר נדרו: ואף קרבנות סוף מזירות הם כחולין בעזרה אלא נקט אשם דפסיקא ליה לפי שאין מזיר טהור מציא אשם אלא זה שהיה גדיק גמור הוה קיס ליה ביה שלא נתחרט בהארץ ימי טומאתו: